TOBAGO

Een bijdrage tot de geschiedenis der Nederlandsche kolonisatie
in tropisch Amerika

I

DOOR

W. R. MENKMAN

Wie er zich van op de hoogte wil stellen welk aandeel ons volk gehad heeft in de Europeesche occupatie der nieuwe wereld, moet zich niet bepalen tot de geschiedenis van Suriname en Curaçao, onze Amerikaansche vestigingen van tegenwoordig.

Dat wij ons ook in Noord Amerika hebben laten gelden (Nieuw Nederland), dat onze vlag over een veel grooter deel der Guyanas gewaaid heeft dan ons tegenwoordige grondgebied in deze Zuid-amerikaansche kuststrook (Berbice, Demerary, Essequibo, Cayenne) en dat onze invloed zich bezuiden de Amazone-monding over een belangrijk territoir uitgestrekt heeft (Nederlandsch Brazilië of Nieuw Holland), is algemeen bekend. Maar ook in de Caraibische Zee is door ons voorgeslacht meer verricht dan het koloniseeren van hetgeen aldaar thans nog Nederlandsch is, de Nederlandsche Antillen, of het bestuursressort Curaçao.

Een wel zeer merkwaardige geschiedenis is die onzer nogal eens onderbroken activiteit, van ten minste vijftig jaar gedurende de zeventiende eeuw, met betrekking tot het eiland Tobago, een der kleine Antillen, gelegen ten noordoosten van Trinidad.

Laatsgenoemd eiland is Spaansch gebleven tot 1797, toen de Engelschen er zich van meester maakten; Tobago veranderde, voor de zooveelste en laatste keer, van vlag in 1803, toen een Engelsche vloot het opnieuw aan de Franschen ontnam¹⁾. Sedert zijn de beide eilanden deel blijven uitmaken van het Britsche rijk en in 1889 werden zij tot één bestuursgebied vereenigd.

Nog kleiner dan ons Curaçao, heeft Tobago evenwel het voor-

¹⁾ Cambridge modern history, IX, 248.

deel van een vruchtbaren vulcanischen bodem, voor de cultuur van tropische landbouwgewassen geschikt, alsmede van de aanwezigheid van stroomend zoet water, dat in riviertjes en beeken van het hoogland vloeit en de dalen besproeit.

En aangezien het eiland bovendien natuurlijke havens bezit, aan de eischen der zeventiende-eeuwsche scheepvaart beantwoordend, voldeed het aan de voornaamste voorwaarden welke destijds vervuld moesten worden om een tropisch gebied geschikt te doen achten voor de vestiging eener volkplanting, met het doel waardevolle producten te verkrijgen voor de Europeesche markt. Dit was het waarom het onzen Nederlandschen kooplieden-kolonisatoren te doen was, bij hun overzeesche ondernemingen, waartoe zij aanzienlijke kapitalen aanwenden en groote risico's aanvaardden wilden.

Dat ondanks alle voordeelen welke het bood, Tobago niet in bekwamen tijd een tropisch lustoord en een model-kolonie geworden is, moet geweten worden aan de onrust der tijden en den onderlingen naijver der Europeesche mogendheden.

Thans herbergt het eiland een hoofdzakelijk landbouwende bevolking van circa 25000, voor de overgroote meerderheid negers; het voornaamste uitvoerproduct is cacao.

Gelooven de tegenwoordige inwoners nog steeds ¹⁾ dat Tobago het eiland van Robinson Crusoe was? Daniël Defoe, die in 1719 zijn wereldberoemd geworden boek uitgaf, nadat captain Woodes Rogers in 1712 het verhaal van Alexander Selkirk's leven op Juan Fernandes gepubliceerd had, kende misschien Tobago door eigen aanschouwing — of had er veel van gehoord — en het is wel zeer duidelijk dat laatstgenoemd eiland hem voor den geest gestaan heeft. In 1659 echter, het jaar waarin Robinson zijn kluizenaarsbestaan aanving, was Tobago door blanken bewoond, zooals de geschiedenis van het eiland ons leeren zal.

„I came on shore here on the 30th of September 1659”, zoo laat Defoe zijn held diens primitieve tijdrekening aanvangen; drie dagen te voren had volgens een authentiek journaal een Hollandsch slavenschip Tobago verlaten, waar het water geladen had, de Sint Jan, 1 November van genoemd jaar op Roques gestrand ²⁾.

¹⁾ Fred. A. Ober, *A guide to the West Indies*; Fred. Oudschans Dentz, *Zinnebeelden en motto's van eenige West-Indische Koloniën*, *De Navorscher*, 74ste jaarg. 1925.

²⁾ *Documents illustrative of the history of the slave trade to America*, ed. by Elizabeth Donnan, publ. by the Carnegie Institution of

Na den Crusoe-roman zijn er nog heel wat meer Robinsonades geschreven en in één daarvan wordt Tabago met name genoemd als het eiland waarop zich de geschiedenis afspeelt ¹⁾.

Dat de Nederlanders een belangrijke rol in de — zeer bewogen — geschiedenis van Tobago gespeeld hebben, zou licht vergeten kunnen worden; de Encyclopaedie van Nederl. West-Indië (bladz. 674: Tabago) behandelt haar alleen — en Warnsinck ²⁾ hoofdzakelijk — voor zoover zij met die van Suriname samenhangt (tocht Abraham Crijnssen 1667), Hamelberg gaf er een overzicht van ³⁾, Kesler een beter ⁴⁾.

Alle bronnen zijn hiermede niet uitgeput en zij zijn ook niet zoo gemakkelijk te bereiken. Zoo is het ons bv. niet gelukt de hand te leggen op Woodcock's History of Tobago (1867), wat jammer is, want de schrijver, een Chief Justice, beschikte allicht over archivalia welke hier te lande onbekend zijn.

Aangaande de eerste kennismaking der Spanjaarden met Tobago, of Tabago, verkeerden wij in het onzekere. Dat Columbus het eiland in 1498 ontdekt zou hebben, zooals hier en daar beweerd wordt ⁵⁾, lijkt onjuist; de admiraal zeilde op zijn derde reis door de Boca del Sierpe de golf van Paria binnen en verliet haar weder door de Boca del Dragón, naar het noordwesten koersende ⁶⁾, zoodat hij toen Tobago zelfs niet gezien kan hebben. Ook in de Vespucciaansche litteratuur, betreffende de reis van 1499, is niets te vinden dat op een kennismaking met Tobago zou wijzen.

Washington, 1930, Vol. I, tweede gedeelte, zeventiende eeuw, documenten Nos 33, 34; E. B. O'Callaghan, Voyages of the slavers St. John and Arms of Amsterdam, New York colonial tracts III, Albany 1867.

¹⁾ Robinson — Gevallen van de oude en jongen Robinson enz., Amsterdam 1753.

²⁾ Abraham Crijnssen, De verovering van Suriname en zijn aanslag op Virginië, 1667.

³⁾ Vierde jaarl. verslag v.h. Gesch., Land-, Taal- en Volkenk. Gen. der Ned. Antillen.

⁴⁾ West-Indische Gids, X, 527.

⁵⁾ Encycl. Britannica; Encicl. univ. ilustr. Europeo-Americana; J. C. de Jonge, Gesch. v. h. Ned. Zeewezen II; de Navorscher, 40ste jaarg. 1890; J. J. Dauxion Lavaysse, Voyage aux Iles de Trinidad, de Tabago, de la Marguerite, et dans diverses parties de Vénézuéla, derde hoofdst., Paris 1812.

⁶⁾ Kaart afgedr. door Cecil Jane in Select documents illustrating the four voyages of Columbus, uitg. Hakluyt Soc. 1930.

Dat het eiland zijn naam zou ontleend hebben aan de tabak, is natuurlijk mogelijk, maar staat niet vast. Was het hier dat de Spanjaarden voor het eerst zagen rooken, of waren zij met deze gewoonte der Indianen reeds op Columbus' eerste reis bekend geraakt en wel op Cuba? ¹⁾.

Hoe moeilijk het zijn kan in de oude gegevens de eilanden der Carabische Zee onder hun tegenwoordige namen te identificeeren, weten wij uit de geschiedenis van Curaçao en Sint Maarten; ten opzichte van Tobago staan wij voor hetzelfde vraagstuk. Op de mappa mundi uit de nalatenschap van Leonardo da Vinci (overleden 1519) komt voor Tanabacoa, op de Turijsche kaart van 1523 ²⁾ Tabagora; in beide gevallen werd bedoeld een plaats op de kust van Venezuela. Op laatstgenoemde kaart vinden wij ongeveer op de plaats van Tobago een eilandje met den naam Madalena. Isla Verde, bij Trinidad, op de kaart van Pietro Martire d'Anghiera (1511), is wel voor Tobago gehouden ³⁾, maar een blik op een andere oude voorstelling ⁴⁾ geeft ons eerder den indruk dat dit groene eiland (er waren oudtijds vele groene eilanden) Barbados moet zijn geweest.

Uit de verschillende Spaansche geschiedenissen der „conquista”, welke tamelijk lang na dato geschreven zijn, blijkt niet dat de veroveraars zich spoedig om Tobago bekommerd hebben. Las Casas spreekt, in zijn verhaal der wreedheden waaraan zijn landgenooten zich tegenover de oorspronkelijke bewoners der nieuwe wereld schuldig gemaakt hebben, wel van een strooptocht op Trinidad in 1510 en van een lateren op hetzelfde eiland, maar niet van soortgelijke ondernemingen tegen Tobago ⁵⁾. Dit laatste echter zal ook wel behoord hebben tot de „islas inútiles”, welke alleen in aanmerking kwamen om er menschenroof te bedrijven, ten einde de grootere en meer belovende der Antillen, vooral Española en Porto Rico, van arbeidskrachten te voorzien. Niet alleen op Trinidad, maar ook van Trinidad uit, werd menschenroof gepleegd.

¹⁾ Cecil Jane, zie vroeger; De Navorscher, 40ste jaarg. 1890; J. J. Dauxion Lavaysse, derde hoofdstuk, zie vroeger.

²⁾ Afgedr. door Henry Harris in *The discovery of North America*.

³⁾ Will. H. Babcock, *Legendary islands of the Atlantic*, p. 99. New York 1922.

⁴⁾ A. E. Nordenskjöld, *Facs. Atlas*, p. 67.

⁵⁾ Den Spiegel der Spaensche Tyranny gheschiedt in West Indiën . . ., Amsterdam 1620 (Holl. bewerking van Las Casas' verhaal); dito Fransche bewerking: *Relation des Voyages et découvertes* . . ., Amsterdam 1698.

Laatstgenoemd eiland wordt geacht omstreeks 1535 door de Spanjaarden bezet te zijn ¹⁾; het thans nog bestaande plaatsje Sint Joseph, ten oosten van Port of Spain, werd in 1584 gesticht ²⁾; in 1588 zouden de Indianen van Trinidad verdwenen zijn ³⁾. Bekend zijn de verhalen van Sir Walter Raleigh, die in 1595 Sint Joseph vermeersterde en den Spaanschen gouverneur, Antonio Barreo, gevangen nam; de Spanjaarden van Trinidad dreven destijds niet alleen handel met de Indianen in de Guyanas, maar voorzagen zich in dat kustgebied ook van slaven, hetzij door roof, dan wel door koop, welke slaven dan voornamelijk op Margarita, het eiland ten westen van Trinidad, verhandeld werden.

Van de oude Spaansche geschiedenis van Tobago intusschen verteld een Engelschman ons het een en ander, t.w. Majoor John Scott, die in het midden der zeventiende eeuw veel West-indische ervaring opgedaan had en veel verhalen had vernomen en opgeteekend. Aangezien Scott ook aan krijgsbedrijven op Tobago deelgenomen heeft, is het goed hier iets over hem mede te deelen.

Hij kan niet de John Scott geweest zijn (fl. 1654—1696) die allerlei onoirbaars uitrichtte in Nieuw Nederland en elders ⁴⁾, maar schijnt toch evenals deze laatste in Engeland minder goed aangeschreven te hebben gestaan en Samuel Pepys in ongelegenheid gebracht te hebben; „the diarist” zelf echter was nu ook niet bepaald een zeer achtenswaardig persoon.

Intusschen evenwel hechten de latere Engelsche historici (Rev. George Edmundson en Vincent T. Harlow) wel waarde aan de beschrijvingen en mededeelingen van den majoor John Scott, betreffende verschillende landen, welke hij bezocht en aangaande de personen die hij daar ontmoet heeft. Onder andere bestaat er van hem een *Description of Tobago* (Sloane MSS 3662 ff 47 B 49) in het Britsche Museum ⁵⁾. Hij spreekt daarin van een eerste poging tot kolonisatie van het eiland door Johan-

¹⁾ *Précis de l'Histoire philisophique et politique des Deux Indes*, naar het werk van l'Abbé Raynal; J. J. Dauxion Lavaysse, *Voyage etc.*, derde hoofdstuk, zie vroeger.

²⁾ J. J. Dauxion Lavaysse, *Voyage etc.*, derde hoofdstuk, zie boven; Fred. A. Ober, *A guide to the West Indies*, zie vroeger.

³⁾ J. J. Dauxion Lavaysse, *Voyage etc.*, derde hoofdstuk, zie boven.

⁴⁾ *Dictionary of National Biography*.

⁵⁾ Afdrukt in *Colonising expeditions to the West Indies and Guiana 1623—1667* van Vincent T. Harlow.

nes Roderigo, die echter geen succes had in den handel met de Indiaansche inboorlingen en in 1614, ook wegens ziekte en mui-terij onder zijn volgelingen, Tobago weder verliet en naar Trinidad de wijk nam. Dat Scot dezen „Spaniarde”, die wel Juan Rodrigo of Juan Rodrigues geheeten zal hebben, een verhollandschten naam gaf, zou er op kunnen wijzen dat het verhaal uit den mond van Hollanders opgeteekend was.

De Engelschen hadden inmiddels reeds in het laatst der zestiende eeuw met Tobago kennis gemaakt. Wij hebben niet bevestigd gevonden dat zij in 1580 het eiland voor het eerst bezocht zouden hebben ¹⁾, wel dat Lawrence Keymis in 1596, op zijn terugreis van Guyana, het onbewoond vond ²⁾; de inboorlingen hadden het waarschijnlijk verlaten wegens overlast van die van Dominica. Een zekere Gilbert, een der piloten van Keymis, vertelde dat hij vroeger op Tobago gewoond had en het zeer vruchtbaar had bevonden. Het verhaal eener Engelsche actie op Tobago van 1608 en van Engelsche aanspraken op het eiland van dat zelfde jaar ³⁾ zal wel, evenals dat van de ontdekking door Columbus in 1498, op een verwisseling met Trinidad berusten, welk laatste eiland in het jaar 1608 bezocht werd door Robert Harcourt, die er tabak van de Spanjaarden hoopte te kunnen koopen ⁴⁾.

De Engelschen zijn ons Nederlanders in de zestiende eeuw vóór geweest in de — voor vreemdelingen verboden — koopvaart op Spaansch en Portugeesch Amerika, d.w.z. in de vaart voor eigen rekening; van schepen en van scheepspersoneel van vreemde nationaliteit hebben de Spaansche en de Portugeesche handel op de nieuwe wereld al vroeg gebruik gemaakt, zoodat men ook bij ons te lande met de vaart bekend was.

Voordat de eeuw ten einde was hadden in ieder geval Nederlandsche koopvaarders evengoed als Engelsche, op eigen avontuur weten door te dringen, zoowel in de Caraibische Zee als tot de kusten van het Zuidamerikaansche vasteland; de Spaansche koloniale archieven bewaren een brief van Alvaro Mendez da

¹⁾ Encycl. Britannica.

²⁾ De waerachtighe ende grondighe beschrijvinge van het groot ende Goudt-rijck Coninckrijck van Guiana, Amsterdam 1598.

³⁾ Enc. univ. il., zie vroeger; Jaarl. verslag Gesch., Land-, Taal- en Volkenk. Genootsch. der Ned. Antillen, IV.

⁴⁾ Hakluytus Posthumus or Purchas His Pilgrimes, Glasgow 1905/1907, XVI, 398.

Costa van 16 Januari 1599, waarin geklaagd wordt over het groote aantal Nederlandsche schepen, dat de verschillende eilanden en de continentale kusthavens bezocht om textiel- en andere goederen te verkoopen, of in te ruilen tegen de producten des lands ¹⁾. Hier was dus sprake van clandestienen handel met de Spaansche kolonisten, die door het moederland niet in voldoende mate voorzien werden.

Op één punt waren wij niet ten achter bij de Engelschen, t.w. wat betreft het stichten van vaste posten voor den handel, op plaatsen waar men niet met kolonisten, maar met inboorlingen, met „wilden” te doen had; de Zeeuwsche forten Oranje en Nassau aan de Amazone dagteekenen van vóór 1600 ²⁾.

Dergelijke forten dienden ter bescherming van hen die achterbleven, want met de Indianen kon men niet zonder veel oponthoud den ruilhandel aan boord zelf verrichten. Op vaste punten kon men ruilgoederen achterlaten, om dan bij een volgend bezoek de inmiddels „ingehandelde” producten direct in te laden. Merkwaardige overeenkomst met de walvischvaart in het hooge Noorden en met de zoutvaart op de Kaap Verdische eilanden en West-Indië, twee bedrijven welke het eveneens noodig maakten dat scheepsvolk achtergelaten werd in onherbergzame oorden, ten einde den ondernemers oponthoud hunner schepen of schade te besparen.

Van zelf kwam men er bij de koopvaart op de „wilde kust” toe, het achtergelaten personeel tijdens de afwezigheid der schepen tabak (aanvankelijk het begeerlijkste product) te laten aanplanten; en van deze wijze van doen tot het speciaal voor dit oogmerk engageeren van „kolonisten”, die beter voor het werk geschikt waren dan de scheepsgezellen, was maar een stap.

De kolonisatie op commercieele basis in de Guyanas, zoowel die der Engelschen als die der Nederlanders, is voorafgegaan aan de vestiging op de eilanden der Caraibische Zee, welke laatste in den aanvang der zeventiende eeuw begonnen is, terwijl de eerste uit de laatste jaren der zestiende dagteekent. Zij die koloniën vestigen wilden, verzekerden zich vooraf van de bewilliging hunner souvereinen, de Engelschen van die van hun vorst, de Nederlanders, later, van die der Staten Generaal; aanvankelijk stelden de onzen zich tevreden met paspoorten voor de vaart, naar onbekende landen en havens, nog nooit

¹⁾ G. Edmundson, *The Dutch on the Amazon and Rio Negro* . . . *The Eng. Hist. Review* Vol. XVIII, Part. 1.

²⁾ Joh. de Laet, *Nieuwe Wereldt*.

„beseylt nocte gefrequeenteert” geweest (omstr. 1600)¹⁾. In Engeland werden tijdelijke commissies tot koloniseeren verstrekt, waarbij de Kroon de beschikking behield over het te bezetten gebied, doch ook wel erfelijke eigendomspatenten, zij het dan ook dat aan de houders eenige verplichtingen tegenover de Kroon werden opgelegd (Walter Raleigh 1585)²⁾. De Tudors waren toegankelijker voor aanvragen van burgers dan de Stuarts, tenzij die burgers zeer vermogend waren en dan waren toch altijd voorspraak en steun van adellijke hovelingen, natuurlijk niet belangeloos verleend, wel haast noodzakelijk³⁾. Ook kon de zucht van een Jacobus I om zich met Spanje te verzoenen aan de Engelsche pogingen tot kolonisatie in de nieuwe wereld belemmeringen in den weg leggen⁴⁾.

In het algemeen echter trok Engeland zich van de monopolistische aanspraken van Spanje op de Amerika's, voor zoover die aanspraken op pauselijke bullen berustten, al heel weinig aan, even weinig als de Nederlandsche Republiek.

Wie waren de Engelsche burgers, die kapitaal beschikbaar stellen konden voor de zeer avontuurlijke en riskante ondernemingen in tropisch Amerika en andere overzeesche landen? Wij zullen hier niet opsommen de namen van diegenen onder hen die van Nederlandsche afkomst waren en ons ook onthouden van beschouwingen over de economische en cultureele betrekkingen tusschen Engeland en de Nederlanden vóór, gedurende en na het tijdperk van Elisabeth. Die relaties waren nauwe en over het geheel had Nederland meer aan Engeland te geven dan omgekeerd, wat ook door hedendaagsche Engelsche historici erkend wordt.

Ook gingen Engelschen en Nederlanders samen, wat betreft het blanke personeel in de nederzettingen op de „wilde kust”; Robert Harcourt's kolonisten aan de Amazone in het begin der zeventiende eeuw behoorden tot beiderlei nationaliteit⁴⁾, die aan de Oyapoc van 1612 eveneens⁵⁾.

¹⁾ Gesch. der Koloniale Politiek v. d. Rep. der Ver. Nederl., door Mr. O. van Rees, 1868.

²⁾ The Caribbees under the proprietary patents, door James A. Williamson, 1926.

³⁾ Colonising expeditions to the West Indies and Guiana, zie vroeger.

⁴⁾ The Caribbees under the propr. patents, zie boven.

⁵⁾ The Dutch on the Amazon, zie vroeger.

Het heeft niet lang geduurd of men ging inzien dat vestigingen op de kleine Antillen meer zouden beloven dan die in de Guyanas. Manoa was een sprookje gebleken en zoowel Engelschen als Nederlanders waren beter kooplieden dan schatgravers; voor het stichten van een overzeesch tropisch rijk, naar het voorbeeld der Spanjaarden, om der wille van het geloof zoowel als tot het verwerven van materiele voordeelen (Harcourt), voelden in Engeland de kapitalistische ondernemers even weinig als in Nederland (Usselincx).

En voor hetgeen men wèl begeerde, naast handelsrelaties met de Spaansche koloniën, eigen volkplantingen, welke voor de Europeesche markt tropische producten konden leveren, kon men op de kleinere eilanden in de Carabische Zee beter terecht dan aan de wilde kust.

Die kleine eilanden waren door Spanje verwaarloosd, zoowel uit een oogpunt van kolonisatie als wat betreft de verdediging van het Caraibische Zeegebied tegen vreemde indringers; zelfs Barbados, voorpost bij uitnemendheid, was door de Spanjaarden niet bezet. En dat terwijl de kleine Antillen, dank zij den noord-oost-passaat, destijds beter te bezeilen waren van noordwest-Europa uit, dan van de Spaansche centra in Amerika zelf.

Welke voordeelen boden deze eilanden niet aan voor het doel dat beoogd werd! Kleine eenheden, ieder voor zich door de zee omringd en afzonderlijk verdedigbaar, met een goed klimaat en niet of niet permanent bewoond door Indianen. Wanneer bodem- en luchtgesteldheid tropischen landbouw veroorloofden, inderdaad ideale vestigingsplaatsen!

Wij zien ook hier weder de Engelschen voorgaan. Een Engelsch schip, met versterkingen aan boord voor de, zeer vroegtijdig aangevangen, kolonisatie aan de Oyapoc, verzeilde in 1605 op St. Lucia; men stichtte op dit eiland en passant een kleine nederzetting, welke echter spoedig door de Caraïben vernietigd werd. Een tweede poging, maar nu een opzettelijk voorbereide, zien wij op Grenada in 1609; aan deze expeditie nam een schip deel dat toebehoorde aan een in Engeland gevestigd Nederlander, den ook door Purchas genoemden koopman Lull¹⁾, een der leden van de combinatie die den tocht financierde. Het verging de kolonie op Grenada niet beter dan die op St. Lucia.

Thomas Warner, die de expeditie van 1620²⁾ naar Guyana

¹⁾ The Caribbees under the propr. patents, zie vroeger; Purchas, XVI, 398, zie vroeger.

²⁾ Colonising expeditions, zie vroeger.

onder Roger North medegemaakt had, vertrok 1622¹⁾ weder van de Amazone, op zoek naar een betere gelegenheid, op de eilanden. Hij had van de vruchtbaarheid gehoord van St. Christopher (St. Kitts) en wendde dus daarheen den steven; dichterbij had hij even goed terecht gekund, t.w. op Barbados, maar dat eiland kende hij niet. Warner, die op eigen gelegenheid er op uitgetrokken was, kreeg in 1625 een commissie van Karel I en werd zodoende de eerste Engelsche gouverneur, niet alleen van St. Kitts, maar ook van een aantal andere kleine eilanden; de eigendomsrechten bleven voorloopig onbeslist. Bedenken wij dat onder de eilanden waarover Warner, als ambtenaar van de Kroon, het gezag zou uitoefenen, ook Barbados genoemd werd, terwijl wel Barbuda bedoeld zal zijn, alsmede dat op St. Kitts zich ongeveer gelijk met de Engelschen ook Franschen gevestigd hadden, dan begrijpen wij waarom er later geschillen konden rijzen nopens soevereiniteits- en eigendomsrechten over de kleine eilanden in de Carabische Zee.

Spoedig kwam ook Barbados de aandacht vragen en wel naar aanleiding van een onderneming, op touw gezet door de Courteens, Londensche kooplieden van Nederlandsche afkomst. Over het geslacht Courteen (Courten—Koerten) geven verschillende Engelsche en Nederlandsche historici bijzonderheden, Kesler heeft er het een en ander over naverteld²⁾ en de Engelsche biographische woordenboeken³⁾ wijden er veel aandacht aan. De Courteens hadden handelshuizen in Londen en Middelburg en zij waren personen van groot aanzien, in Engeland en in Zeeland. Hier moge nog even vermeld worden dat ons Rijksmuseum een fraai portret bezit (1620, door S. Mesdach?) van Pieter Boudaen Courteen, bewindhebber der West-Indische Compagnie voor Middelburg in de Kamer Zeeland bij de oprichting⁴⁾, alsmede een van den in 1572 te Londen geboren Willem Courteen (1617, door ?) en dat Thomas Gage⁵⁾ in het laatst van 1637 te San Lúcar een schip aantrof dat aan Sir William Courteen toebehoorde en waarvan de kapitein een Hollander was, die te Dover woonde. Het is bekend dat de Nederlandsche en Engelsche

¹⁾ Colonising expeditions, zie vroeger.

²⁾ West-Ind. Gids X, 537.

³⁾ Kippis' Biographia Britannica; Dict. of National Biogr.

⁴⁾ De Laet, Iael. Verhael, p. 34.

⁵⁾ Nieuwe en nauwkeurige Reyse . . . Amsterdam 1682, vertaling van The English American.

handelsrelaties met het Iberisch schiereiland, even goed als met de Spaansche en Portugeesche koloniën, steeds gehandhaafd werden, onverschillig hoe de politieke verhoudingen waren. Als Engelsche concurrenten der Nederlandsche Oost-Indische Compagnie traden in de latere jaren de Courtens blijkbaar ook op; in 1643 werden twee Engelsche schepen in de Oostindische vaart in beslag genomen en de V.O.C. betaalde in 1649 hiervoor £ 85000.— schadevergoeding aan William Courten, die als eigenaar optrad ¹⁾.

In 1624 liep een schip van Sir William Courteen het eiland Barbados aan, dat onbewoond bevonden werd en geschikt voor kolonisatie. Captain Powell nam het voor Koning Jacobus in bezit en de Courteens zonden er kolonisten heen; in 1628 bedroeg hun aantal 1600 en had de onderneming reeds 10.000 pond sterling gekost ²⁾. Intusschen echter reikte de Engelsche Kroon ook voor de Westindische eilanden eigendomspatenten aan aristocratische gunstelingen uit.

Wij vinden genoemd het patent van 1627 aan James Hay, first Earl of Carlisle, waar o.a. de eilanden Sint Kitts, Barbados, Sint Eustatius en Sint Maarten onder vielen en dat van 1628 aan Philip Herbert, Earl of Montgomery (later Earl of Pembroke), waaronder Barbados en Tobago begrepen waren, terwijl later een nieuw patent het recht op Barbados aan Carlisle toekende ³⁾. In deze patenten werden de eigendomsrechten der „patentees” omschreven als equivalent aan die van „any bishop or Durham, within his bishopric or county palatine” en in dat van 1628 het tribuut, aan de Kroon verschuldigd, bepaald op „a wedge of gold a pound weight, when the King, his heirs or successors, shall come into those parts” (vertaling van den Latijnschen tekst) ⁴⁾.

Zoowel achter Carlisle als achter Montgomery (Pembroke) stonden Londensche kooplieden als financiers, onder welke, in het tweede geval, naar alle waarschijnlijkheid de Courteens. Zij immers (William, in 1622 en Peter, in 1623 geadeld) hadden

¹⁾ N. Japikse, *De verwickelingen tusschen de Republiek en Engeland 1660—1665*, p. 216, diss. 1900.

²⁾ *The Cambridge Hist. of the British Empire*, Cambridge 1929; *Colonising expeditions*, zie vroeger.

³⁾ *The Caribbees under the propr. patents*, zie vroeger.

⁴⁾ *Calendar of State Papers, America and West Indies, 1574/1660*, p. 87, 88

groote belangen bij Barbados (zie hooger), waar in 1626 ¹⁾ hun eerste gehuurde kolonisten aangekomen waren, die zich direct op den landbouw toegelegd hadden, met behulp van plant-materiaal en Indiaansche werkkrachten uit Essequibo, welwillend afgestaan door den Nederlandschen handelsagent aldaar, zekeren Gromwegle (Gronwegen, Groenewegen, op Zuid Beveland). Deze Groenewegen, die in 1616 het fort Kijkoveral gesticht zou hebben aan de samenvloeiing van Essequibo, Mazarouni en Cayouni (op Portugeesche bouwvallen?), was een oude kennis van Captain Powell, den gouverneur van Barbados onder het Montgomery-Pembroke-patent (de twisten tusschen Pembroke en Carlisle over de rechten op het eiland kunnen hier buiten beschouwing gelaten worden); Groenewegen en Powell hadden samen aan de Orinoco onder de Spanjaarden gediend. Edmundson ²⁾ ontleent bijzonderheden aangaande deze Engelsch-Nederlandsche samenwerking aan de door Majoor John Scott (zie vroeger) nagelaten gegevens.

Later zou de eerste suiker op Barbados aangeplant zijn door den Hollander Pieter Brouwer uit Brazilië (1637) ³⁾.

Zoo goed als de Engelschen meenden over de niet door de Spanjaarden geoccupeerde Antillen te kunnen beschikken, richtten ook de Nederlandsche ondernemers hun blikken naar die eilanden, d.w.z. de Zeeuwen, want het was van Zeeland dat, vooral vóór de oprichting der West-Indische Compagnie, de overzeesche actie hoofdzakelijk uitging.

Wat Tobago betreft, het eiland waarmede wij ons verder zullen bezighouden, was het Jan de Moor die de kolonisatie ter hand wilde nemen; over het geslacht De Moor zijn bijzonderheden op verschillende plaatsen in de Nederlandsche litteratuur te vinden ⁴⁾. Ook Jan de Moor was bewindhebber in de Kamer Zeeland bij de oprichting der West-Indische Compagnie in 1621 ⁵⁾.

Het was van de Zeeuwsche handelssteden uit, dat zaken in grooten stijl gedaan werden, kaapvaart, koopvaardij en kolonisatie; jammer is het dat de prijsvraag van 1842 van het Zeeuwsch

¹⁾ The Cambridge Hist. of the Br. Empire, zie vroeger; Colonising expeditions, zie vroeger; The Caribbees under the prop. patents, zie vroeger.

²⁾ The Dutch in Western Guyana, Engl. Hist. Review, XVI, 1901.

³⁾ Als boven.

⁴⁾ Kroniek Hist. Genootsch. 1854; Ned. Jaarb. 1751, II, p. 1085.

⁵⁾ De Laet, Iael. Verh., p. 34.

Genootschap der Wetenschappen, over de geschiedenis der Zeeuwsche volkplantingen in Amerika ¹⁾, nooit beantwoord is ²⁾.

Onder de Zeeuwsche handelshuizen van vóór 1621 nam dat van De Moor te Vlissingen een wel zeer voorname plaats in. Edmundson vertelt veel over Jan de Moor en wil gevonden hebben dat een zijner schepen deel nam aan den tocht van omstreeks 1600, voor rekening van Balth. de Moucheron en de zijnen, naar Brazilië, Afrika en Oost-Indië ³⁾; Jhr. Mr. J. K. J. De Jonge echter vermeldt alleen dat een der schepen van de vloot den naam „de Moor” droeg ⁴⁾ De Moor en Courten worden tezamen genoemd in verband met ondernemingen in Nieuw Nederland, op Spitsbergen en in de Guyanas in de eerste decennien der zeventiende eeuw ⁵⁾; er wordt gesproken over de kolonie van De Moor aan de Amazone in 1616 ³⁾ en over die aan de Essequibo ⁶⁾; de reeds genoemde Groenewegen zou in 1616 in dienst van De Moor zijn geweest ⁶⁾; in 1618 vroegen De Moor en zijn deelgenooten aan de Zeeuwsche admiraliteit verlof om hun schepen in de West-indische vaart te mogen bewapenen ⁵⁾.

Ook elders vinden wij den naam De Moor genoemd, als dien van zeehelden en regenten, maar ook in verband met overzeesche commercieele ondernemingen. Jan de Moor voerde in een request van 1639 aan de Heeren XIX aan, dat de koloniën op de Wilde Kust (Guyanas) reeds in 1613 „in een volkomen wezen zijn geweest” ⁷⁾ [n.b. in Essequibo waren zeer waarschijnlijk reeds in 1596 Nederlanders gevestigd ⁸⁾]; in 1614 staken Jan de Moor en eenige anderen kapitaal in een Zeeuwsche onderneming aan de Oyapoc, tegenwoordig de grensrivier tusschen Fransch Guyana en Brazilië ⁹⁾.

¹⁾ Bijdr. t.d. kennis der Ned. en Vreemde Koloniën . . . 1844.

²⁾ E. B. Zwalve, De daden der Zeeuwen gedurende den opstand tegen Spanje, Amsterdam 1846; ook volgens inlichting Archivaris Middelburg.

³⁾ The Dutch on the Amazon, zie vroeger.

⁴⁾ Opkomst van het Ned. Gezag, I, p. 232/233.

⁵⁾ The Dutch in Western Guyana, zie vroeger.

⁶⁾ G. Edmundson, The Dutch in the basin of the Rio Negro, Engl. Hist. Review LXXIII, 1904.

⁷⁾ Ned. Jaarb. 1751, p. 1085.

⁸⁾ N. G. Van Kampen, Nederl. buiten Europa, II, p. 171.

⁹⁾ Charles de Lannoy et Herman v. d. Linden, Histoire de l'Expansion Coloniale des Peuples Européens, Néerlande et Danemark, XVIIe et XVIIIe siècles, tweede hoofdst. 1st. periode, Brussel/Parijs 1911.

De Zeeuwsche pioniers namen onder het eerste octrooi der West-Indische Compagnie — en ook later nog — een bevoorrechte positie in en ook De Moor bleef na de tot stand koming der groote organisatie eigen belangen in de Guyanas behouden; in 1634 werkten er nog eenige Zeeuwsche kolonisten voor hem aan de Oyapoc ¹⁾. Toch volgde hij de Engelschen na, door zich op kolonisatie in de Caraibische Zee toe te leggen.

Nadat in het begin van 1627 het jacht de Kater, van de Amsterdamsche Kamer, het eiland Tobago aangedaan had, gingen in Januari 1628, met de Fortuyn, onder Galeyn van Stapels (vloot van Pieter Adr. Ita) ruim zestig kolonisten derwaarts; in Mei zond Ita, van Brazilië naar de Caraibische Zee zeilend, een schip vooruit, „om te sien hoe het daer stondt met de Colonie op 't selve Eylandt ghelegt”, maar hij moest op Isla de Vaca — het rendez-vous op de zuidkust van Haiti — vernemen dat de schipper Tobago niet had kunnen bezeilen ²⁾. De Laet noemt den naam van den ondernemer niet, maar de kolonie is elders steeds aangeduid als die van Jan de Moor.

De Middelburgsche piloot Dirk Ruiters, de auteur van de Toortse der Zeevaart (1623), heeft een beschrijving en een kaartje van het eiland geleverd en ook het journaal van Van Stapels van den tocht van 1628 is bewaard gebleven; deze stukken echter ³⁾ schijnen thans niet meer bereikbaar te zijn.

In 1629 werd de kolonie nog met „eenige Coloniers” versterkt, daarheen gebracht door de Zeeuwsche Jagher, onder Capiteyn Jan van Stapel ⁴⁾, een schip behoorend tot de vloot van Adr. Jansz. Pater, die eigenlijk op een zilvervloot uit was.

Een lang leven was aan de Zeeuwsche nederzetting op Tobago niet beschoren; in 1633 of 1634 zou zij reeds een aanslag van Spaansche zijde te verduren gehad hebben ⁵⁾. In laatstgenoemd jaar echter liep de vloot van Brazilië, welke via de Caraibische Zee en de Golf van Mexico thuisvoer, Tobago aan ⁶⁾, zoodat de Spanjaarden blijkbaar het eiland niet bezet hielden.

In 1637 evenwel werd De Moor's kolonie verwoest door Diego Lopez de Escobar, gouverneur van Santo Thomé, aan de Orinoco-

¹⁾ David Pietersz. de Vries, *Korte Historiael* . . . 1655, bew. Dr. H. T. Colenbrander, Linschoten Vereeniging, 1911.

²⁾ De Laet, *Iaerl. Verh.*, pp. 114, 115, 124, 131, 159, 208, 209.

³⁾ *Kroniek Hist. Genootsch.* 1848, p. 149.

⁴⁾ Arth. Perc. Newton, *The European nations in the West Indies*, (*The Pioneer histories*), 1933.

⁵⁾ Hamelberg, *De Nederl. op de W. I., eil., Documenten I.*

rivier, gesticht 1586, door den reeds eerder genoemden Antonio Barrero of Berrero ¹⁾. De Nederlanders van Essequibo, onder aanvoering van den ons bekenden Groenewegen (Aert Adriaensz.) die een „diplomatiek” huwelijk met een Indiaansche gesloten had [de uit deze verbintenis gesproten zoon Amos was eerst commandeur van Demerary en volgde later zijn vader in Essequibo op ²⁾], voeren in 1638, als représaillemaatregel, met hun Caraibische bondgenooten de Orinoco op en plunderden Santo Thomé; het volgende jaar werd een andere Nederlandsche expeditie, ditmaal tegen het eiland Trinidad, met succes bekroond.

De zoon van Jan de Moor, Cornelis, gouverneur van Tobago, was in 1637 in handen der Spanjaarden gevallen en de aanslag op Santo Thomé zou vooral tot doel gehad hebben hem te bevrijden ³⁾. Wat Trinidad betreft bestaat er een brief van den Spaanschen gouverneur aldaar die zich beklagde over de Hollanders, die zijn eiland met hun schepen bedreigden en onrust verwekten onder de Indianen ⁴⁾.

De hierboven genoemde Cornelis de Moor sneuvelde in 1639 voor Duinkerken; ⁴⁾; als gouverneur van Tobago heette hij bij de Spanjaarden Cornelio de Morg de Frechilingues ⁵⁾ en aangezien zijn vader burgemeester van Vlissingen was, bezitten wij dus weder een aanwijzing méér betreffende de beteekenis van de „raadselachtige” woorden Frejelindes en Frechlingas ⁵⁾.

Zooals destijds gewoonte was, zochten de kolonisten der verwoeste vestiging het weder elders; Majoor Scott's Description of Guyana (Sloane MMS 3662 ff 376—42 b) ⁶⁾ zegt dat het personeel der Zeeuwsche kolonisatie van Pomeroon, Wacapon en Moroca (1650) van Tobago afkomstig was. Er was zoo goed een migratie van de eilanden naar het vasteland als omgekeerd, zooals ook de geschiedenis van Suriname leert. Er hebben zich ook ná 1637 kolonisten van Tobago op het vasteland in veiligheid gesteld, zooals wij hierna zien zullen.

In welken staat de Zeeuwen van 1628 Tobago aantroffen, is niet nauwkeurig na te speuren. Wel trok men zich van de ver-

¹⁾ J. J. Dauxion Lavaysse, 8ste hoofdst., beschrijving Sp. Guyana, zie vroeger.

²⁾ The Dutch in Western Guyana, zie vroeger.

³⁾ The Dutch on the Rio Negro, zie vroeger.

⁴⁾ Kroniek Hist. Genootsch. 1854, p. 418.

⁵⁾ West-Indische Gids, XIII 337, XVII 97, XVIII 176.

⁶⁾ Afgedrukt door Harlow in Colonising expeditions, zie vroeger.

meende souvereiniteit van andere naties niet veel aan, maar men vestigde toch niet bij voorkeur een kolonie waar anderen zich reeds neergezet hadden. Waren er reeds vóór 1628 kolonisten op Tobago gevestigd? ¹⁾ En waarom liet Ds De Rochefort de kolonisatie (van 200 personen) eenige jaren ná 1628 (hij spreekt van ongeveer dertig jaar geleden) aanvangen, toen het eiland (door de Zeeuwen Nieuw Walcheren genoemd) door de Indianen verlaten was? ²⁾

Toen in de tweede helft der zeventiende eeuw veel gedisputeerd werd over de rechten op Tobago, is herhaaldelijk beweerd (maar misschien sprak de een den ander na), dat het eiland in 1626 door Thomas Warner, dus op zijn tweede reis naar St. Kitts, voor de Engelsche Kroon in bezit genomen was; de Spanjaarden zouden er destijds een klein fort bezeten hebben ³⁾, dus twaalf jaar nadat zij het volgens Majoor John Scott (zie vroeger) prijsgegeven hadden. De raadslieden der Engelsche Kroon hebben deze lezing wel eenmaal overgenomen ⁴⁾, maar zich in den regel toch gehouden aan het patent van 1628 als uitgangspunt.

Ook de kwestie van den Spaanschen aanslag, vóór de verwoesting van 1637, is niet geheel duidelijk; er is zelfs wel aangenomen dat dit jaartal foutief zou zijn en dat er 1634 voor gelezen zou moeten worden ⁵⁾, wat toch niet waarschijnlijk lijkt.

In dit verband is het de vermelding waard, dat zich in 1673 tot de Engelsche Kroon wendde de weduwe van zekeren William Gayner, welke laatste in 1633 in dienst geweest zou zijn van den eigenaar van Tobago, of Walcheren, van zijn principalen de opdracht gekregen zou hebben het eiland aan de Spanjaarden te ontnemen en het verder te exploiteeren, aan welke opdracht hij voldaan zou hebben. Gayner zou met een commissie van den Prins van Oranje vertrokken zijn (is dit misschien de tweede expeditie, van 200 man, waar ook Hamelberg van spreekt en waarop De Rochefort het oog gehad kan hebben?) Nadat

¹⁾ Kesler, zie vroeger; Newton, *European nations*, zie vroeger.

²⁾ *Histoire naturelle et morale des isles Antilles de l'Amerique*. 2de editie, Rotterdam 1665; Dauxion L., 7de hoofdst., zie vroeger.

³⁾ *Calendar of State Papers, America and West Indies, 1685/1688*, No. 1037, 1697/1698, No. 973; *Tobago, Insulae Caraibica . . .*, J. C. P. (raetorius), Groningen 1727, Lett. L. bl. 72.

⁴⁾ *Calendar of State Papers, America and West Indies, 1700*, No. 264.

⁵⁾ *Colonising expeditions*, zie vroeger.

£ 10.000 uitgegeven was, zou Gayner, die ook zelf financieel bij de onderneming betrokken was, als commandeur afgezet zijn en vervangen door John (Cornelis?) de Moor, een zoon van den eigenaar ¹⁾.

Volledigheidshalve dient nog even aangestipt te worden, dat de eerste editie van De Rochefort's boek in 1658 verscheen, dus juist dertig jaar na de Zeeuwsche kolonisatie waarvan de kroniekschrijver der West-Indische Compagnie gewaagt; die kolonisatie echter omvatte volgens De Laet 63 personen en niet 200. Ten slotte bezitten wij nog een mededeeling aangaande een Zeeuwsche vestiging van 1632, welke in 1634 tot een ontijdig einde gekomen zou zijn, nadat fort Vlissingen gesticht was ²⁾.

Het is dus zeer goed mogelijk dat De Moor zijn kolonie op Tobago reeds vóór de finale verwoesting van 1637 door Spanjaarden en/of Indianen heeft zien verontrusten, maar dat hij kans gezien heeft dien eersten aanslag, door het zenden van meer volk, te boven te komen; zie echter ook verderop.

Intusschen behoorde Tobago, met Trinidad, voor Engeland nog altijd tot het Pembroke-patent. Voor de Spanjaarden was Trinidad, waar zij in het midden der zeventiende eeuw een paar honderd man sterk zouden zijn geworden ³⁾, een buitenpost; in den Pembroke-tijd reikte hun gezag slechts over een klein deel van het eiland. Tobago hadden zij in het geheel niet bezet.

Trinidad werd permanent bewoond door krijgshaftige wilden en Tobago diende als rendez-vous voor de strooptochten der zeevarende Indianen.

In hetzelfde jaar 1637, waarin De Moor's vestiging verwoest werd, zien wij Engelschen op ons eiland verschijnen. Een predikant met een aantal volgelingen, ontevreden over de levenswijze van het gros der kolonisten op Barbados, verhuizen van daar naar Tobago, doch worden spoedig weder verdreven ⁴⁾. De Indianen, meestal door de Spanjaarden daartoe aangezet, waren gewoon met zwakke nederzettingen van blanken op de Caraïbische eilanden kort werk te maken. Van de Amerikaansche geschiedenis der eerste helft van de zeventiende eeuw is de

¹⁾ Calendar of State Papers, America and West Indies, 1669/1674, No. 1085.

²⁾ De Jonge, *Gesch. v. h. Ned. Zeew. II*; Zie ook *West-Ind. Gids*, XVII, 105, alsmede Dauxion L., *tw. deel 7e hoofdst.*, zie vroeger.

³⁾ Cambridge modern history, V, 687.

⁴⁾ The Caribbees under the prop. patents, zie vroeger.

Indianenpolitiek van Spanjaarden, Engelschen, Nederlanders en Franschen, op de kleine Antillen en in de Guyanas, een zeer interessant onderdeel.

Wij moeten thans over een man gaan spreken die een belangrijk aandeel gehad heeft in de vestiging van het Engelsche gezag over zee. Robert Rich, sedert 1618 Earl of Warwick, was betrokken bij kolonisatie-ondernemingen in Noord Amerika en bij de vaart op de westkust van Afrika; in 1627 leidde hij persoonlijk een kaapvaart-expeditie tegen de Spanjaarden en in 1642 werd hij, op aandringen van het Parlement, admiraal der Engelsche vloot. Ook later nog was hij een figuur van beteekenis, niet alleen in de koloniale, maar ook in de binnenlandsche partijpolitiek ¹⁾.

Deze Warwick nu stelde zich in het bezit van het Pembrokepatent; de datum schijnt niet vast te staan ¹⁾, maar het jaar moet 1638 geweest zijn ²⁾, want in dat jaar benoemde Warwick een „deputy” voor het bestuur van zijn overzeesch gebied. Majoor John Scott vertelt dat men met 200 à 300 personen op Tobago landde (meest menschen van Bermuda en Barbados afkomstig), maar zich niet tegen de Indianen staande kon houden en in 1640 naar Trinidad aftrok. Een nieuwe expeditie voor rekening van Warwick, in 1642, zou evenmin succes gehad en zich naar Suriname gericht hebben ³⁾, waar echter na enkele jaren de kolonisatie ook al weder tot een rampspoedig einde kwam. In verband met onze Surinaamsche geschiedenis rijst de vraag of Captain Robert Marsman, de deputy van Warwick, dezelfde was als Captain Marshall ⁴⁾, of deze man in 1639 of 1640 op Tobago dan wel in 1645 in Suriname sneuvelde en of aan deze Engelsche vestiging in Suriname inderdaad een andere, van 1630, voorafgegaan is. Dit laatste intusschen staat wel vast, door de getuigenis van iemand, die in 1634 Marshall met zijn 60 Engelschen bezocht, gevestigd 16 mijl de Surinamerivier op, terwijl er nog een vijftiental gevestigd waren zes mijl boven de samenvloeiing met de Commewijne ⁵⁾.

De individueele vestiging van kolonisten op Tobago schijnt intusschen toch voortgang gehad te hebben; blanken in West

¹⁾ Dictionary of National Biography.

²⁾ Vergelijk Kesler, zie vroeger.

³⁾ Colonising expeditions, zie vroeger; The Dutch in Western Guiana, zie vroeger.

⁴⁾ J. Wolbers, Geschiedenis van Suriname, 1861.

⁵⁾ David Pieterz. de Vries, zie vroeger.

Indië waren destijds nu eenmaal met een onoverwinnlijken zwerf-lust beziel. Een interessante beschrijving van Barbados van 1667, waarin ook bijzonderheden voorkomen, van belang voor de kennis der Nederlandsche activiteit in de Caraibische Zee in de zeventiende eeuw, bevat de opmerking dat tusschen 1643 en 1647 zes honderd personen van Barbados naar Trinidad en Tobago verhuisden ¹⁾).

En wat de mislukte pogingen van Warwick betreft bestaat er een beschrijving van de Caraibische eilanden van 1666 (?), waarin gezegd wordt dat de Engelschen zich omstreeks 1642 op Tobago vestigden, doch spoedig, wegens overlast van de zijde der Indianen, moesten terugtrekken; in 1646 zou het eiland opnieuw bezet zijn, „by my self and partners”, onder een commissie van den Earl of Warwick. Deze bezetting zou zelfs geduurd hebben tot 1656 ²⁾).

Eindelijk vinden wij nog vermeld dat Warwick in 1647 een overeenkomst sloot met Captain Thomas Middleton en twee Londensche kooplieden, met het doel Tobago te koloniseeren onder het Warwick-patent, maar de uitslag is niet bekend ³⁾. Gunstige resultaten waren slechts te bereiken, wanneer de defensie behoorlijk verzorgd was — alsmede de goede orde in de vestiging — en er voldoende kapitaal beschikbaar was voor geregelde voorziening met levensmiddelen enz.; de „patentee” zocht dus allereerst naar een leider met ervaring en naar kooplieden die geld in de onderneming wilden steken.

Het Warwick-patent wordt geacht verder geen practische beteekenis meer gehad te hebben, maar, aangezien het nimmer ingetrokken is, zouden er, theoretisch, zelfs thans nog belanghebbenden kunnen opduiken ³⁾. Van Engelsche protesten tegen occupaties der Antillen (en van gebied in Noord Amerika), als zijnde door de Engelsche Koningen aan hun onderdanen verleende „grants”, werd in het midden der zeventiende eeuw in Nederland gemeenlijk geen notitie genomen ⁴⁾).

(Wordt vervolgd).

¹⁾ Calendar of State Papers, America and West Indies, 1661/1668, No 1657.

²⁾ Calendar of State Papers, America and West Indies, 1661/1668, No. 1368.

³⁾ The Caribbees under the prop. patents, zie vroeger; ook Cambridge modern history.

⁴⁾ De Lannoy & v. d. Linden, Expansion, tw. hoofdst., 1ste periode, zie vroeger.